

Bojová činnost dělostřelectva armády při průlomu připravené obrany nepřítele s překonáváním vodní překážky

V článku chci reagovat na příspěvek pplk. ing. Emila Sováka [VM 4/1978] a uvést zkušenosti z činnosti dělostřelectva při násilném přechodu vodní překážky na cvičeních.

Zplánovat a organizovat násilný přechod vodního toku ve štábu armády je složitý úkol, zvláště pro řadu zvláštností, které tento druh bojové činnosti přináší. Pro raketové vojsko a dělostřelectvo je obtížnější vedení dělostřeleckého průzkumu i řízení palby, taktéž i zásobování municí. Vodní překážka komplikuje spojení uvnitř raketového vojska a dělostřelectva i spojení mezi vševojskovými a dělostřeleckými veliteli.

Pravidlem je, že štáb raketového vojska a dělostřelectva armády bude v součinnosti s ostatními odděleními činnost raketového vojska a dělostřelectva při násilném přechodu vodního toku — zvláště při průlomu připravené obrany nepřítele s překonáváním vodní překážky — plánovat a organizovat podle rozhodnutí velitele armády již se zahájením plánování útočné operace.

Chci zdůraznit především nutnost připravit potřebné operační propočty jako je určení množství dělostřelectva a nezbytné hustoty hlavní, rozdělení dělostřelectva a vytváření dělostřeleckých skupin, potřeby dělostřelecké munice a její rozdělení mezi divize.

Náčelník raketového vojska a dělostřelectva je povinen včas stanovit úkoly pro průzkum nepřítele a terénu s důrazem na upřesnění rozmístění prostředků jaderné-

ho napadení, dělostřeleckých a minometných baterií, charakter a uspořádání jeho obrany, stupeň jejího vybudování, rozmístění protitankových a radioelektronických prostředků, záloh a míst velení, rozmístění velitelsko-pozorovacích stanovišť, ze kterých může nepřítel pozorovat úseky násilného přechodu a jiných objektů.

S přibližováním prvosledových svazků k vodní překážce na základě analýzy průzkumných zpráv a upřesněného rozhodnutí velitele náčelníka raketového vojska a dělostřelectva upřesňuje bojovou činnost dělostřelectva při přechodu vodního toku. Včas vyžádá vzdušné fotografování obrany protivníka i prostoru vodního toku, aby zabezpečil dělostřeleckým velitelům průzkumové podklady formou fotodokumentů.

To vše umožní štábům (jak uvádí pplk. ing. Sovák) zkracovat dobu k vyvedení dělostřelectva, vytvořit pro násilný přechod vodního toku optimální uskupení a využít jeho palebné možnosti.

Při překonávání vodních překážek — chci zvýraznit — je hlavním způsobem **násilný přechod z chodu**. V tom případě náčelník raketového vojska a dělostřelectva musí zabezpečit včasné vyčlenění potřebného množství dělostřelectva do předsunutých odřadů a organizovat i předsunutí oddílů vojskových raket a dělostřelectva hlavních sil k vodní překážce s cílem získat čas na rozvinutí a přípravu palby a podpořovat boj předsunutých odřadů při násilném přechodu vodní překážky.

Široké použití předsunutých odřadů k překonávání vodních překážek z chodu

bylo charakteristické pro útočné operace Sovětské armády ve Velké vlastenecké válce.

V případě, že se nepodaří překročit vodní překážku a ovládnout obranné pásmo silami předsunutých oddílů z chodu, je nutné přechod překážky i průlom obrany nepřítele organizovat s plánovitou přípravou z bezprostředního dotyku, jak je rozvedeno ve Vojenské myslí 4/78.

Po získání reálných průzkumových podkladů štáb raketového vojska a dělostřelectva upřesňuje operační propočty a určuje potřebnou hustotu dělostřelectva podle množství objektů (cílů) nepřítele v úseku průlomu (se započtením úseků na bocích). Vychází přitom z norem použití dělostřelectva na jednotlivé cíle a norem spotřeby munice. Uvedené normy ve Vojenské myslí 4/78 předpokládají 25% až 30% stupeň umlčení nepřítele. Za předpokladu vyšší (nižší) hodnoty stupně umlčení cílů je třeba hustotu dělostřelectva

analogicky zvětšit (zmenšit). Náčelník raketového vojska a dělostřelectva je proto povinen navrhnout stupeň umlčení (zničení) cílů, které schvaluje velitel armády.

Délka a struktura dělostřelecké přípravy při průlomu připravené obrany nepřítel s překonáváním vodní překážky bude závislá na objemu úkolů, které musí dělostřelectvo splnit, množství ničivých prostředků, které má k dispozici, vzdálenosti výchozího prostoru od vodní překážky, na rychlosti přesunu vojsk k ní, šířce překážky a rychlosti přepravních prostředků při jejich překonávání a i na vzdálenosti předního okraje nepřátelské obrany od břehu vodní překážky. Ve spojitosti s velkým počtem faktorů, které mají vliv na trvání dělostřelecké přípravy, může být tato různě dlouhá. Potvrzují to i zkušenosti z Velké vlastenecké války — viz **tabulku 1**.

Tabulka 1

Čas násilného přechodu	Řeka	Kdo překonával	Hustota dělostřelectva	Celkové trvání dělostřelecké přípravy
Srpen 1943	Mius	5. A JF	93	1 h 20 min
Srpen 1944	Visla	8. A	90	30 min
1945	Odra	1. ukrajinský front	270	2 h 25 min

Dělostřelecká příprava bude zpravidla zahájena s vyražením pluků prvního sledu z výchozího prostoru pro přípravu a ukončena vyražením přepravovaných jednotek ke zteči (viz Děl-1-1, čl. 156, Děl-55-11/1, str. 122, Děl-55-14/1, str. 185, 186). Zde se rozcházejí s názorem pplk. ing. Sováka.

Při stanovení délky dělostřelecké přípravy při průlomu připravené obrany nepřítele s překonáváním vodní překážky limitujícím bude:

— doba, potřebná ke splnění celého objemu úkolů dělostřelectva v dělostřelecké přípravě,

— čas, potřebný k překonání vzdálenosti z výchozího prostoru pro přípravu do vyražení přepravovaných prvosledových jednotek ke zteči.

V příkladu výpočtu délky dělostřelecké přípravy jsem potřeboval hlavní a střeliva i organizace obrany nepřítele za řekou vzal z Vojenské myslí 4/78.

a) Výpočet délky dělostřelecké přípravy podle objemu úkolů (varianta)

— spotřeba střeliva na dělostřeleckou přípravu — 21 601

— dělostřelecké přípravy se zúčastní dělostřeleckých hlavních — 470

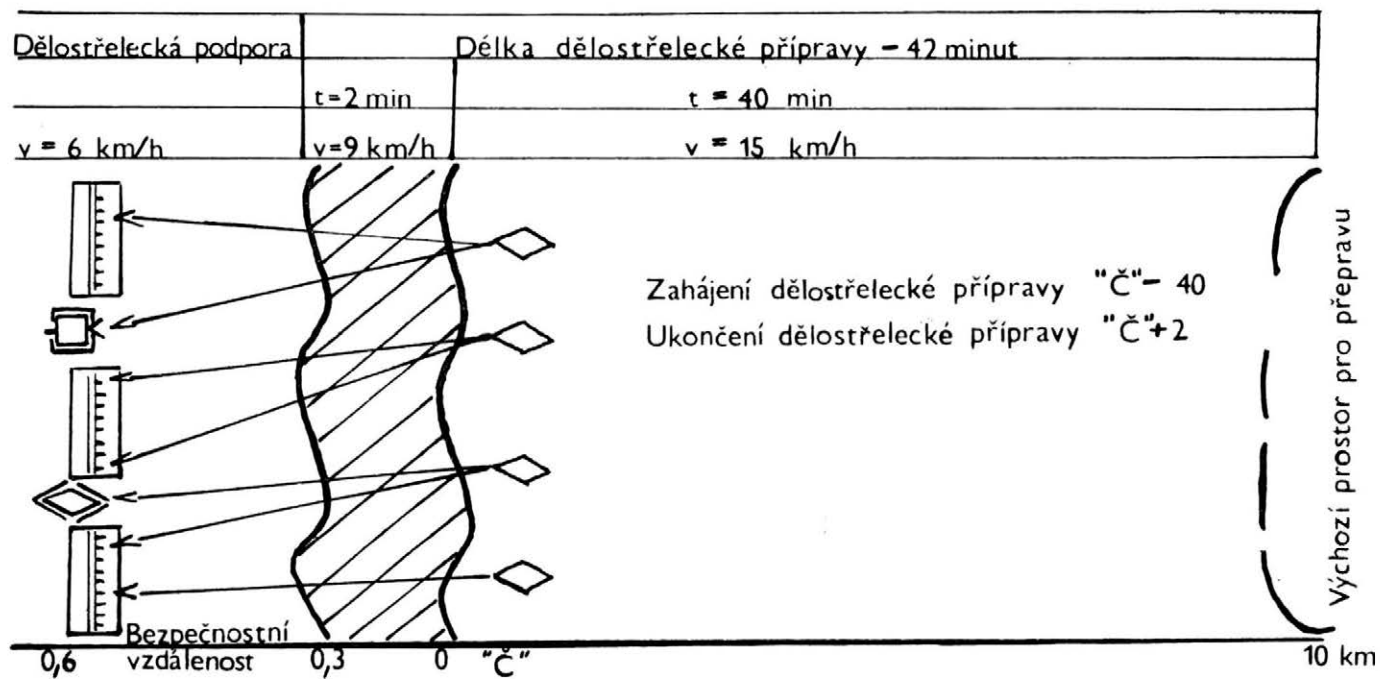
— spotřeba granátů na dělo — 46

— délka dělostřelecké přípravy v min (dáno režimem palby) — 23;

b) Výpočet délky dělostřelecké přípravy podle času k vyvedení vojsk z výchozího prostoru pro přípravu — viz **obr. 1**.

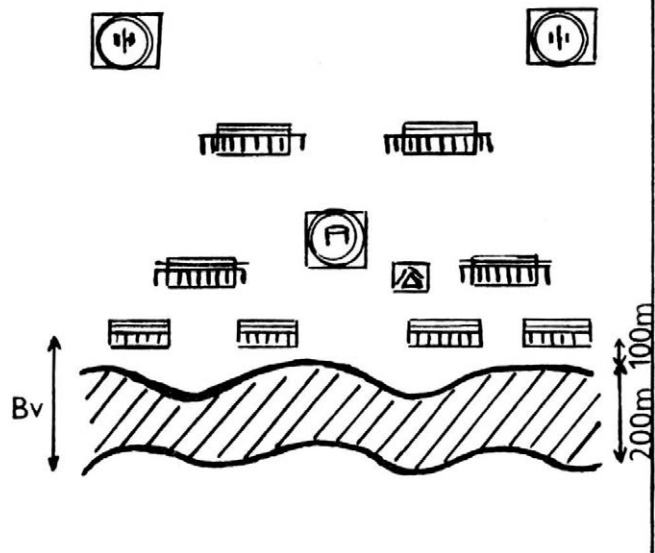
Z porovnání obou výpočtů vyplývá, že délka dělostřelecké přípravy bude 42 minut (limitujícím je delší čas).

Bude-li nepřátelská obrana organizována přímo na vodní překážce. (viz **obr. 2**) při přiblížení se vlastních vojsk k jejímu přednímu okraji musíme zachovat bezpečnost před palbou vlastního dělostřelectva, které střílí ze zakrytých palebných postavení (vojska v tancích a OT — nejméně 300 m, nekrytá živá síla nejméně 500 m

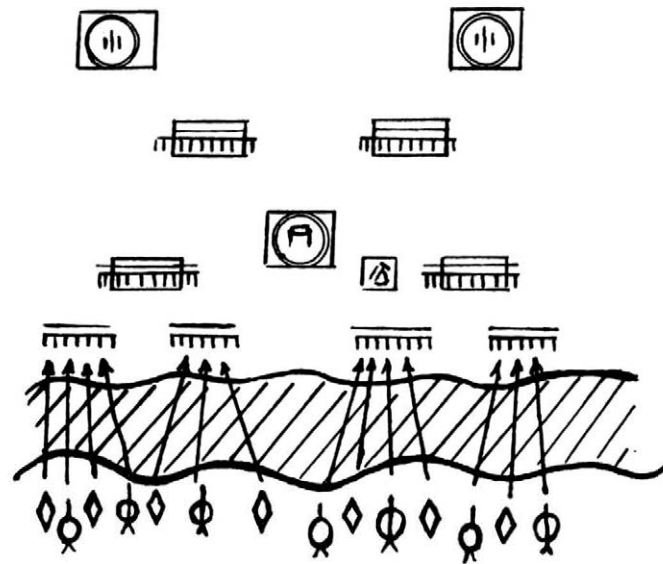


Obr. 1.

Před zahájením přepravy



Po zahájení přepravy



Obr. 2

při dále střelby dělostřelectva do 10 km (Dě1-1-2, čl. 17). Za předpokladu, že šířka vodní překážky bude 200 m a přední okraj nepřátelské obrany 100 m od protilehlého břehu, musíme v době, kdy vlastní jednotky zahájí přepravu přes vodní překážku, zmenšit hloubku dělostřelecké přípravy. Přitom přední okraj nepřátelské obrany bude dále umlčován přímou střelbou vyčleněných palebných prostředků. Bezpečnostní vzdálenost u přímé střelby je dána účinkem střeliva.

Zvláštní význam při překonávání vodní překážky má přímá střelba. Vzhledem k vysoké efektivnosti palebných prostředků pro přímou střelbu, je výhodné používat co největšího počtu děl, PTRS, tanků a BVP k přímé střelbě v období dělostřelecké přípravy. Pro přímou střelbu vyčleníme protitankové prostředky přepravovaných pluků prvního sledu. Ty musí být schopny přepravit se na protilehlý břeh s jednotkami prvního sledu. Ničení objektů nepřítele přímou střelbou třeba organizovat po celou dobu trvání dělostřelecké přípravy.

V operačních výpočtech potřeby palebných prostředků pro přímou střelbu při průlomu připravené obrany nepřítele třeba počítat s tím, že na 1 km šířky průlomu bude nutné ničit 12–15 jednotlivých cílů (především PT prostředků). Pro jedno dělo, tank, bojové vozidlo pěchoty a PTRS můžeme pro splnění úkolů přímou střelbou v dělostřelecké přípravě přidělit 1–2 cíle. V některých případech ale bude třeba přibrat i dva palebné prostředky na zničení jednoho cíle.

Ničit a umlčovat protitankové prostředky nepřítele — především jeho PTRS — je třeba v době, kdy prvosledové jednotky se dostávají pod jejich účinný dostřel.

V závislosti na střelecko-technických vlastnostech nepřátelských PT zbraní i konfiguraci terénu, může být dosah především PTRS nepřítele v průměru 3000 m.

Tento požadavek musíme brát v úvahu při organizaci přímé střelby i stanovení struktury dělostřelecké přípravy, především délky posledního přepadu opěrných bodů čtí rot prvního sledu — tedy předního okraje nepřátelské obrany.

Tak např. je-li nepřátelská obrana organizována přímo na řece, šířka vodní překážky je 200 m, PTRS jsou rozmístěny v četových ohniscích odporu 200 m od předního okraje nepřátelské obrany, bezpečnostní vzdálenost pro živou sílu v tancích a OT je 300 m a rychlost přesunu prvosledových jednotek k překážce je 15 km/h, pak minimální délka posledního přepadu

opěrných bodů čtí rot prvního sledu v dělostřelecké přípravě musí být 10 minut, zahájení „Č“ — 10, ukončení v „Č“. Jednou z důležitých i složitých otázek při násilném přechodu vodní překážky je přeprava raketového vojska a dělostřelectva. Složitost je v tom, že na jedné straně musí do poslední chvíle podporovat boj vševojskových jednotek a na straně druhé plnit úkoly spojené s přípravou na vlastní přepravu. Zpravidla na přepravu půjdou jednotky přímo z palebných postavení a velitelsko-pozorovacích stanovišť. Nesmí se stát, aby bojová sestava byla zrušena předčasně, protože tím by byla oslabena palebná podpora vševojskových jednotek. Rovněž nesmí docházet k hromadění jednotek u kontrolních propouštěcích míst, nesmí se ani narušit plynulá přeprava na přepravištích.

Při plánování, organizaci i řízení přepravy raketového vojska a dělostřelectva přes vodní překážku je bezpodmínečně nutné, aby štáby RVD pracovaly v úzké součinnosti s operačním i ženijním oddělením, měly trvalý přehled o situaci podřízených a neselehávající spojení.

Dělostřelectvo je třeba přepravovat přes vodní překážku tak, aby větší část mohla nepřetržitě podporovat vojska v průběhu násilného přechodu a průlomu. V prvním pořadí je nutné na protilehlý břeh přepravit protitankové prostředky. PTZ pluků prvního sledu i PDS se přepravují za prapory prvního sledu. PTZ divize se přepravuje s pluky prvního sledu. Dělostřelectvo divize (DDS) se zpravidla přepravuje za pluky prvního sledu po oddílech a musí být schopné podporovat zasedání druhého sledu divize již z nových palebných postavení na protilehlém břehu. PTZ armády se přepravuje za divizemi prvního sledu. ADS se přepravuje po mostových přepravištích potom, kdy na protilehlém břehu se rozvinula větší část, nebo všechno dělostřelectvo divize.

Oddíly vojskových raket se zpravidla přepravují po bateriích za pluky prvního sledu v trvalé pohotovosti k vedení jaderných úderů. Přepravu oddílů vojskových raket plánuje štáb divize, armádní raketové brigády štáb armády. Dělostřelecké i raketové útvary a jednotky musí včas přepravit přes vodní překážku skupiny pro průzkum velitelsko-pozorovacích stanovišť a palebných postavení (prostorů bojového rozmístění). Velitelé dělostřeleckých skupin se připravují současně se vševojskovými veliteli, jejichž jednotky podporují.

Velitelé raketových útvarů (svazků) se

přepравují zpravidla s tou částí útvaru (svazku), kde je většina jednotek. V případě potřeby se může velitel přepравovat i s první baterií (oddílem). Náčelník RVD divize se přepравuje na protilehlý břeh s velitelem divize, náčelník RVD armády s velitelem armády.

Současně s přepравou raketového vojska a dělostřelectva je třeba organizovat přepравu raketové a dělostřelecké munice. Dělostřelecké jednotky by měly mít u sebe plnou pohyblivou zásobu munice. Pokud nebude možné dodržet uvedenou zásadu, je nutné, aby výzbrojní orgány včas

organizovaly přisun munice a její přepравu na protilehlý břeh.

Na závěr chci zdůraznit, že zplánovat průlom připravené obrany nepřítele současně s překonáním vodní překážky ve štábu armády je složitý úkol, zvláště pro řadu zvláštností, které tento druh bojové činnosti přináší. Štáb raketového vojska a dělostřelectva může úspěšně splnit úkoly při plánování a použití raketového vojska a dělostřelectva jen v úzké součinnosti s ostatními odděleními štábu, především operačním, zpravodajským, ženijním, spojovacím, výzbrojním, technickým a odděleními týlu.